

مدیریت آموزش و پرورش منطقه‌ی کلاترزان	دبیرستان شبانه‌روزی حافظ شویشه		نمره	مهر آموزشگاه
سوالات ارزشیابی نوبت: دوم	درس: فارسی ۱	پایه: دهم نظری کلیه رشته‌ها		
شامل ۳۴ سوال در ۴ صفحه	تاریخ آزمون: ۱۴۰۰/۰۳/۰۱	مدت امتحان: ۷۵ دقیقه		
نام	نام خانوادگی	گروه	شماره صندلی	نام دبیر
		الف		زندگی

ردیف	پرسش‌ها	بارم
------	---------	------

الف) قلمرو زبانی ۷/۵ نمره

۱	معنی واژه‌های مشخص شده‌ی زیر را بنویسید. الف) خواست کزان ورطه قدم در کشد ب) تنی لرز لرزان و رخ سندروس پ) تا چون بر رقعه من اطلاع یابد قیاس کند مرا که اهلیت چیست. ت) مرد بقال از ندامت آه کرد.	۱
۲	در هریک از عبارات زیر، غلط املایی را بیابید و اصلاح کنید. الف) آب را صفت، تهارت است. در آب حیات تن بود. ب) از سوی خانه بیامد خواجه‌اش بر دکان بنشست فارق، خواجه وش. پ) و معلّم که از مّخمسه رسته بود، به خون سردی گفت: «در علف است، حیوان باید بچرد». ت) نیکوترین اندرض من این است: «تا آنجا که ممکن است، بار بشر را به دوش گرفتن».	۱
۳	معنی کدامیک از گزینه‌های زیر درست نیست؟ الف) نمط: شیوه، روش پ) آورد: نبرد ب) حاذق: سخنگو ت) عنان: افسار	۰/۲۵
۴	املای درست را از واژه‌های داخل کمانک انتخاب کنید. الف) لیکن خروس (غالب / قالب) حرکتی کرد نه مناسب حال درویشان ب) صد هزاران این چنین (اشباح - اشباه) بین	۰/۵
۵	با توجه به عبارت زیر، موارد خواسته شده را پاسخ دهید. «تاریخ مشیت باری تعالی است که از طریق انسان‌ها به انجام می‌رسد و تاریخ فردای کره زمین به وسیله این جوانان تحقق می‌یابد» الف) یک جمله‌ی « ساده » و یک جمله‌ی « غیر ساده » در عبارت بیابید. ب) یک ترکیب اضافی در عبارت نشان دهید. ت) نوع دقیق « و » را بنویسید.	۰/۵ ۰/۲۵ ۰/۲۵
۶	در عبارات زیر، نقش دستوری قسمت‌های مشخص شده را بنویسید. الف) من به تو شور و شوقی می آموزم ب) مردی اهل بود و فضل داشت از شعر و ادب.	۰/۵

ادامه پرسش‌ها در صفحه‌ی دوم

۰/۷۵	نوع ساخت (ساده، وندی، مرکب، وندی مرکب) واژه‌های مشخص شده در عبارات زیر را بنویسید. الف) تا توانی از نیکی کردن میاسا و خود را به نیکی و نیکوکاری به مردم نمای. ب) به شامگاه چنان بنگر که گویی روز بایستی در آن فرو رود. پ) خونت با خون بهایت، حقیقت در یک تراز ایستاد.	۷
۰/۲۵	معادل معنایی واژه‌ی مقابل را در عبارت زیر بیابید. خاندان:	۸
۰/۵ ۰/۵	با توجه به ابیات زیر: « بیامد که جوید ز ایران نبرد بشد تیز رهام با خود و گبر سر هم نبرد اندر آرد به گرد همی گرد رزم اندر آمد به ابر » الف) مصراع « بشد تیز رهام با خود و گبر » را از شیوه بلاغی به شیوه عادی برگردانید. ب) کدام واژه‌ها با کلمه‌ی (گرز) تناسب معنایی دارند؟	۹
۰/۵	در عبارت زیر منادا و نشانه ندا را مشخص کنید. دلا معاش چنان کن که گر بلغزد پای فرشته ات به دو دست دعا نگه دارد	۱۰
۰/۵	در بیت زیر کلمه حذف شده و نوع حذف را مشخص کنید. « من ایرانیم، آرمانم شهادت تجلی هستی است جان کندن من »	۱۱
۰/۲۵	ممال کلمه « سلاح » را بنویسید.	۱۲

پ) قلمرو ادبی (۴ نمره)

۰/۵	در اشعار زیر، آرایه‌های « کنایه و ایهام » را مشخص کنید. الف) روستایی که با « صدر » ش، با سینه‌اش / از شرافت خاک و کرامت انسان بودن دفاع کرد. ب) ریش برمی کند و می گفت ای دریغ کافتاب نعمتم شد زیر میغ	۱۳
۰/۵	واژگان قافیه در کدام بیت در بردارنده آرایه جناس است؟ آن را مشخص کرده و نوع جناس را بنویسید. الف) چرا رنجه گشتی کنون بازگرد هم از آمدن هم زدشت نبرد ب) نگه کرد سهراب و آمدش ننگ برآشف و تیز اندر آمد به جنگ	۱۴
۰/۵	در بیت زیر، استعاره را بیابید و مقصود از آن را بنویسید. « میندار این شعله افسرده گردد / که بعد از من افروزد از مدفن من »	۱۵
۰/۵	در عبارت زیر یک تشبیه به کار رفته است، « مشبه‌به » و « وجه شبهه » آن را نشان دهید. چون به بصره رسیدیم، از برهنگی و عاجزی به دیوانگان مانده بودیم.	۱۶

ادامه پرسش‌ها در صفحه‌ی سوم

۰/۲۵	در بیت زیر، واژه‌های مشخص شده چه آرایه‌ای پدید آورده‌اند؟ ای تو رَمه سپرده به چوپان گرگ طبع این گرگی شبان شما نیز بگذرد.	۱۷
۰/۲۵	در کدامیک از ابیات زیر، لحن بیان شاعر طنزآمیز است؟ الف) بدو گفت رستم که تیر و کمان ب) سزد گر بداری سرش در کنار ببین تا هم اکنون سرآری زمان زمانی برآسایی از کارزار	۱۸
۰/۲۵	در بیت زیر کدام آرایه ادبی بارز دیده می شود لیک چنان خیره و خاموش ماند کز همه شیرین سخنی گوش ماند الف) تضمین ب) استعاره ج) جناس د) حس آمیزی	۱۹
۰/۲۵	در عبارت زیر، «تضمین» را مشخص کنید. «مخذول و نالان استرحام می کرد، رحم نیاورد و آن چنان او را می کوفت که پولاد کوبند آهنگران.»	۲۰
۰/۲۵	شاعر کلمه مشخص شده در بیت زیر را در کدام مفاهیم نمادین به کار برده است؟ ای سرور باران‌ها و فصل‌ها / تو را عطری نامیدم که در غنچه‌ها خانه دارد	۲۱
۰/۵	نام پدیدآورندگان آثار زیر را بنویسید. الف) قابوسنامه: ب) مائده‌های زمینی و مائده‌های تازه	۲۲
۰/۲۵	در کدام یک از ابیات زیر، آرایه‌ی «اغراق» دیده می‌شود؟ الف) فرود آمد از دژ به کردار شیر ب) سپهبد، عنان، اژدها را سپرد کمر بر میان، بادپایی به زیر به خشم از جهان روشنایی برد.	۲۳
پ) قلمرو فکری (۸/۵ نمره)		
۰/۲۵	معنی اشعار و عبارات زیر را به نثر روان بنویسید. الف) پیران قبیله خویش را حرمت دار. ب) کنون رود خلق است، دریای جوشان پ) کیست کند با چو منی همسری. ت) تمایزی میان خدا و خوشبختی قائل مشو.	۲۴
۰/۲۵	ث) تو قلب سپه را به آیین بدار من اکنون پیاده کنم کارزار	
۰/۲۵	ج) برآشفت سهراب و شد چون پلنگ چو بدخواه او چاره‌گر بُد به جنگ	
۰/۲۵	چ) تا باشد که ما را دَمکی زیادت در گرمابه بگذارد که شوخ از خود بازکنیم.	
۰/۵	ح) می نمود آن مرغ را هر گون شگفت تا که باشد کاندرا آید او به گفت	
۰/۵		
۰/۵		
۰/۵		
ادامه پرسش‌ها در صفحه‌ی چهارم		

۰/۵	۲۵	مولانا در بیت زیر، ما را از چه چیزی بر حذر می‌دارد؟ « چون بسی ابلیس آدم روی هست پس به هر دستی نباید داد دست »
۰/۲۵	۲۶	بیت « جز از جام توحید هرگز ننوشم / زنی گر به تیغ ستم گردن من »، بر کدام پیام تاکید دارد؟ الف) دشمن ستیزی ب) یگانه پرستی پ) عشق به میهن ت) ایستادگی و صبر
۰/۲۵	۲۷	در سروده: ای سرزمینی کز خاکت / خوشه های گندم می روید / و پیامبران برمی خیزند. الف) کدام سرزمین مورد خطاب است؟ ب) مقصود شاعر از مصراع های دوم و سوم چیست؟
۰/۵	۲۸	در عبارت زیر، نویسنده ما را به چه چیز سفارش می‌کند. « تا اگر نتوانی که صورت خود را چون صورت او گردانی؛ باری بتوانی که سیرت خود را چون سیرت او گردانی.»
۰/۵	۲۹	با توجه به ابیات زیر: « آب اجل که هست گلوگیر خاص و عام بر حلق و بر دهان شما نیز بگذرد چون دادِ عادلان به جهان در بقا نکرد بیدادِ ظالمان شما نیز بگذرد » الف) مفهوم کلی بیت دوم را در یک جمله‌ی کوتاه بنویسید. ب) کدام بیت با آیه‌ی « کلُّ نفسٍ ذائِقَةُ الْمَوْتِ » تناسب معنایی دارد؟ چرا؟
۰/۵	۳۰	معنای تمثیل به کار رفته در بیت زیر را به زبان ساده بنویسید. « نباشی بس ایمن به بازوی خویش خورد گاو نادان ز پهلوی خویش.»
۰/۵	۳۱	ابیات زیر در حوزه کدام نوع ادبی قرار دارد؟ برای پاسخ خود دلیل بیاورید. « خروش سواران و اسپان ز دشت ز بهرام و کیوان، همی برگذشت نماند ایچ با روی خورشید رنگ به جوش آمده خاک بر کوه و سنگ.»
۰/۵	۳۲	در جمله زیر نویسنده بر کدام ویژگی اخلاقی تأکید می‌کند؟ اثر غم و شادی پیش مردمان بر خود پیدا مکن
۰/۵	۳۳	به نظر شما، در نبرد رستم با اشکبوس، چرا رستم پیاده به میدان نبرد می‌رود؟
۰/۵	۳۴	مفهوم کلی بیت زیر را بنویسید. « دمی آب خوردن پس از بد سگال به از عمر هفتاد و هشتاد سال »
۲۰	جمع نمره	سربلند باشید